

Логически отношения между думите

Същност и цел на задачите за логически отношения между думите

Целта на този вид задачи е да се проверят знанията за семантиката на думите и възможните логически отношения между тях. В условието се дава изходна двойка думи, а сред предложените варианти на отговор има друга двойка думи, при която отношението е същото, както при изходната двойка.

Например:

При коя от двойките думи отношението е същото като при посочената

кожа – копан:

А) грозде – вино

В) кино – зрител

Б) булевард – улица

Г) търговец – пари

Стъпки за работа

Стъпка 1.

Установяване на логическото отношение в изходната двойка думи и образуване на смислено изходно изречение, в което е много важно да бъде спазен редът на думите.

Например:

Въз основа на цитираната по-горе задача образуваме изречение:

От кожата се изработва копан.

Определяме отношението – то е материал – изделие.

Стъпка 2.

„Налагане“ на установения модел на изречение върху останалите двойки с цел откриване на онази двойка, при която има същото логическо отношение като при изходната.

Например:

Вариант А) *грозде – вино:*

Гроздето е „материалът“, от който се произвежда „изделието“ вино.

Очакваме вариант А) да е правилният отговор, тъй като в него отношението между двете думи е като в изходната двойка. За да сме сигурни обаче, проверяваме и останалите варианти.

Вариант Б) *булевард – улица:*

Булевардът не е „материал“, от който се „произвеждат“ улици. Следователно този вариант не е съотносим към изходния.

Вариант В) *кино – зрител:*

Киното не е „материал“, от който се „произвеждат“ зрители. Следователно този вариант също не е аналогичен на изходния.

Вариант Г) *търговец – пари*

Търговецът не е „материал“, от който се „произвеждат“ пари. И този вариант не е правилен.

„Налагането“ на модела върху всички предложени варианти недвусмислено доказва, че правилният отговор е А).

Възможни логически отношения:

- ✍ част – цяло: *серия – филм; страница – книга*
- ✍ род – вид: *наука – химия; маймуна – бозайник*
- ✍ по-голямо – по-малко (съответно и други измерения като по-високо – по-ниско): *ураган – буря; цунами – вълна; къща – блок*
- ✍ отношения на сходство и подобие (обикновено са свързани със синонимни изрази – лексикални или стилистични)

Например:

лексикални синонимни отношения: *приятел – другар; мъка – скръб; автор – творец; сграда – здание*

стилистични синонимни отношения: *не ме интересува – не ми дреме; съдба – участ; лицемерно съчувствам – проливам крокодилски сълзи*

✍ отношения на противоположност (антоними): *отричам – потвърждавам; теза – антитеза; хуманизъм – човеконенавист*

✍ причина – следствие: *земетресение – цунами; суша – глад; бомбардировки – разрушения*

✍ съдържание – съдържимо: *орехи – торба; дрехи – гардероб; книги – библиотека; вода – езеро*

✍ организъм – органична среда/обект – естествена природна среда: *цвете – почва; риба – океан; облаци – небе; връх – планина*

✍ материал – изделие: *глина – ваза; плат – дреха; хартия – вестник*

Разбира се, съществуват и други възможности. И тъй като е трудно всички те да бъдат обхванати, внимателно изследвайте принципа на логическото обвързване между думите в изходната двойка – правилното му установяване е най-важното условие за успешно справяне със задачата.

Ако искате да се упражните...

1. При коя от двойките думи отношението е същото като при двойката число – цифра?

- А) математика – алгебра
- Б) звук – буква
- В) дума – изречение
- Г) снимка – фотография

2. При коя от двойките думи отношението е същото като при двойката месо – тиган?

- А) птичка – клетка
- Б) лед – пързалка
- В) хартия – книга
- Г) риба – фурна

3. При коя от двойките думи отношението е същото като при двойката стихотворение – строфа?

- А) роман – глави
- Б) етаж – стълбище
- В) книга – рафтове
- Г) чаша – сервиз

(Отговорите можете да намерите в края на сборника)

Нина Георгиева 137

